

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної

роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

014 «Середня освіта»

Код та найменування спеціальності

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Предметна спеціалізація

Освітня програма

Факультет педагогіки та психології

2019 – 2020 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Гурдуз Андрій Іванович, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури
Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Завідувачка кафедри української мови і літератури _____ (Рускуліс Л. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «__» вересня 2019 року № __

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Олексюк О.М.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни „Історія світової літератури” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальностей 014.01 Середня освіта (Українська мова і література); 035 «Філологія» 035.01 українська мова та література.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вершинні явища світового літературного процесу, загальні закономірності його перебігу від найдавніших часів до сьогодення.

Під час складання програми було враховано основну методологічну настанову: забезпечити фундаментальність знань студентів, у зв'язку з чим, в якості домінуючого, було обрано традиційний підхід до підбору навчального матеріалу. З іншого боку, студенти повинні одержати вичерпну інформацію про сучасний стан розвитку науки, тому до програми було включено нові наукові підходи щодо вивчення творчості як окремих письменників, так і літературних і навколелітературних процесів та явищ.

Під час вивчення «Історії світової літератури» необхідно відпрацювати навички розрізнення явищ елітарної та масової культури; сформувати здатність насолоджуватися мистецтвом слова; прищепити навички розрізнення явищ елітарної та масової культури.

Викладання зарубіжної літератури здійснюється у поєднанні різних форм навчальної роботи: лекційної, практичної та самостійної.

Лекційний курс передбачає вивчення основних теоретичних питань.

На практичних заняттях теоретичні знання повинні трансформуватися у вміння й навички аналізу та інтерпретації художнього тексту, здатність сприймати його з розумінням задуму та стилю автора, бачити кожний конкретний твір у літературному, культурному та історичному контекстах.

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється під час виконання самостійних та контрольних робіт.

Міждисциплінарні зв'язки: з метою поглиблення міждисциплінарних зв'язків, у процесі вивчення суто літературних питань, передбачено звернення до творчості художників, скульпторів, композиторів, архітекторів. У процесі роботи будуть враховуватися й особливості вивчення української літератури, визначатися національна своєрідність і загальнолюдська значущість творів зарубіжної літератури.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія світової літератури» є залучення студентів до всесвітнього літературного процесу постмодерної доби, збагачення їхнього духовного світу новими знаннями, виховання почуття власної гідності, потреби в читанні, інтерес до художнього слова, формування естетичних смаків, високої загальної та читацької культури.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з найвагомішими творчими здобутками всесвітнього літературного процесу;
- закріпити знання літературознавчих понять;
- розкрити характерні особливості індивідуального стилю митців;
- вдосконалювати вміння студентів аналізувати й зіставляти художні твори та явища всього жанро-видового спектру;
- підвищувати рівень знань студентів із світової культури і літератури вказаного періоду;
- забезпечити максимально повне володіння студентами фактичним матеріалом з курсу, а також їх термінологічну грамотність;
- спрямовувати увагу на ознайомлення з кращими зразками перекладів творів світового письменства українською мовою та з творчістю майстрів художнього перекладу;

- формувати вміння та навички практики наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, відведених на самостійне опрацювання, тощо;
- розвивати художній смак і творчу уяву студентів.

У результаті вивчення курсу студент опановує такі компетентності:

I. Загальнопредметні:

- Здатність до навчання.
- Здатність працювати самостійно, готовність удосконалювати й розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень.
- Здатність до аналізу і синтезу.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- Здатність застосовувати знання на практиці.

II. Фахові:

Знання та розуміння:

- Знання складових світового літературного процесу загалом і конкретно матеріал історії світової літератури протягом розвитку людства, визначальних явищ і жанрів відповідних мистецьких епох.
- Знання характерних особливостей індивідуальних стилів провідних зарубіжних письменників від античності – початку XXI ст.; тенденцій пошуків засобів художньої виразності, естетичних орієнтирів.
- Знання методологічних і теоретичних основ методики навчання світової літератури.
- Знання термінологічного апарату навчальної дисципліни.

Професійні навички:

- Здатність володіти навичками аналізу літературних творів у єдності змісту та форми.
- Уміння визначати риси поезики творів різних літературно-мистецьких періодів; теоретичні аспекти функціонування відповідної термінології, наводити приклади втілення у творах рис літературних напрямів, що вивчаються.
- Уміти висловлювати особисте ставлення до проблем, що порушуються в художніх творах, аргументувати свою точку зору прикладами і цитатами з текстів; пояснювати соціоісторичні, культурно-філософські та естетичні чинники розвитку художньої літератури.
- Уміння розкривати характерні особливості індивідуального стилю митця.
- Спроможність порівнювати літературно-мистецькі напрями, течії, характеризувати їх специфіку.
- Уміння встановлювати співвідношення загальних явищ літературного процесу зі специфікою окремих видів та жанрів.
- Здатність критично оцінювати набутий досвід із позицій сучасних досягнень методичної науки.
- Уміння проводити міжлітературні та міжмистецькі паралелі.
- Уміння виявляти риси взаємовпливу у світовому літературно-мистецькому процесі.
- Здатність використовувати навички літературознавчого аналізу різних типів.
- Спроможність здійснювати аналіз та інтерпретацію художніх творів з використанням опанованого теоретичного матеріалу.
- Уміння виконувати самостійні творчі роботи, застосовувати набуті знання.
- Здатність аналізувати художнє явище як складову світового літературно-мистецького процесу.
- Здатність удосконалювати уявлення про оригінальну художню творчість та протилежні їй вияви.
- Уміння виявляти характерні ознаки запозичення, наслідування і моделі власного шляху письменників.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 13 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Література Давньої Греції

Тема 1. Долітературний період давньогрецької літератури. Гомерівський період.

Джерела вивчення міфу. Значення терміна «міф». Періодизація давньогрецької міфології. Характерні особливості міфів: фетишизм, анімізм, метаморфізм. Старше покоління богів. Міфи про походження світу. Олімпійські боги. Культ героїв. Три етапи героїзму (етап Геракла, етап Одиссея, етап Персея). Міф як світоглядно-естетичний феномен.

Поєми «Іліада» та «Одіссея» Гомера

Троя міфологічна і реальна. Ідейний зміст поеми «Іліада». Система образів поеми «Іліада».

Сюжет «Одіссеї». Стиль гомерівських поем. Народність Гомера.

Трагедія «Прометей закутий» Есхіла як зразок античної драматургії

Театр і трагедія у часи Есхіла. Віхи життя і творчості Есхіла. Ідейно-художній аналіз трагедії. Новаторство Есхіла.

Образ Прометея у творчості Й. В. Гете, Дж. Г. Байрона, П. Б. Шеллі та в українській поезії (А. Малишко, М. Рильський, П. Тичина).

Софокл – автор трагедії «Едіп-цар»

Віхи життя і творчості Софокла. Трагічна концепція людини в трагедіях «Антигона» та «Едіп-цар». Проблематика трагедії «Едіп-цар». Гуманістичне переосмислення міфу про Едіпа в трагедії Софокла. Роль композиційних засобів у розкритті образів та основної ідеї твору.

Місце трагедії Софокла у світовім мистецтві.

Кредит 2. Театр у Давній Греції

Тема 2. Давньогрецький театр і драматургія. Давня аттична комедія.

Актуальність проблематики комедій Аристофана

Творчий шлях Аристофана. Антивоєнна проблематика п'єс Аристофана. Викриття пороків тогочасного істеблішменту в комедіях «Оси», «Вершники», «Птахи». Історичне значення творчості Аристофана.

Тема 3. Література доби еллінізму та епохи римського панування.

«Порівняльні життєписи» Плутарха та їх історико-літературне значення

Життєпис самого Плутарха. Біографія як жанр грецької літератури. Загальний огляд складу, стилю «Порівняльних життєписів». Образи видатних греків у творі (Александр Македонський, Спартак, Гай Юлій Цезар). Популярність і актуальність ідей Плутарха в пізніші часи: Реформації, XVII, XVIII та XIX століттях.

Кредит 3. Література Давнього Риму

Тема 4. Римська література епохи Республіки. Історико-культурне значення римської літератури. Рання римська література. Творчість Плавта. Лірика Катутла.

Творчість Плавта

Віхи життя і творчості Плавта. Проблематика творів письменника. Пародіювання – улюблений прийом комедіографа. Засоби комічного і сатиричного зображення дійових осіб у комедіях «Скарб», «Хвалькуватий воїн» та «Псевдол».

Тема 5. Римська література доби Імперії. Література часів Августа. Вергілій.

Творчість Горація й Овідія. Антична байка.

Публій Вергілій Марон та його «Енеїда»

Біографія письменника. «Буколіки», «Георгіки». Історія створення, жанр, сюжет, композиція, елліністичний стиль та герої твору. Політичний зміст «Енеїди». Риси протохристиянства в поемі. Світоглядні розбіжності поем «Іліада», «Одіссея» Гомера та «Енеїда» Вергілія (філософія людини, державні цінності, боги і доля, питання провини та відповідальності).

Творчість Горація

Історичні та естетичні передумови формування класицистичного світогляду за часів Принципату. Характеристика філософських та естетичних поглядів Горація. Особливості розробки окремих тем: пошуки внутрішньої свободи; людина і влада; співвідношення індивідуалізму і універсалізму; епікурейство; еротика; природа; міфологія. Погляди Горація на природу мистецтва. Світове значення творчості Горація.

Творчість Овідія

Життєвий та творчий шлях поета. Поема «Метаморфози». Життєва основа, проблематика. Сюжет та композиція «Метаморфоз». Система образів і прийоми їх творення. Порівняльна характеристика філософських та естетичних поглядів Горація та Овідія. Світове значення творчості Овідія.

Біблія та світова література

Біблія: склад, автори, час написання. Протохристиянство і давньоримська література («Енеїда» Вергілія, «До Мельпомени» Горація, традиції сатури, «Золотий осел» Апулея). Темі та образи Старого Заповіту в літературі середньовіччя. Образи Старого і Нового Заповітів в літературі епохи Бароко. Проблема віри та відданості: від Євангелія до творчості поетів-романтиків. Українські видання Святого письма.

Антична байка (творчість Федра і Езопа в порівняльному аспекті)

Байки Езопа: джерела, композиційні особливості, «езопівська мова». Ідейно-художній аналіз байок Езопа: «Вовк та Ягня», «Крук і Лисиця», «Хліборобові діти», «Хлібороб і Змія», «Мурашка і Цикада». «Езопівські» та оригінальні байки Федра. Джерела байок Федра «Сократ і Раб», «Помпей і Воїн», «Про Тиберія Цезаря і його Прислужника», «Симонід, врятований богами». Образ Езопа в байках Федра. Традиції «езопівської байки» у світовій та українській літературі.

Кредит 4. Літературні системи Середніх віків і Ренесансу (філософська база, основні світоглядні чинники, естетика, поетика).

Тема 1. Загальна характеристика літератури Середніх віків. Героїчний епос. Куртуазна лірика. Лицарський роман. Міська середньовічна література. Поезія вагантів та голіардів.

Специфіка середньовіччя. Світогляд середньовічної людини. Ставлення середньовіччя до жінки. Література періоду зрілого феодалізму. Творчість трубадурів, труверів, мінезингерів. Лицарська поезія. Поезія вагантів.

Попередники Данте. Гвідо Гвініцеллі та Гвідо Кавальканті.

Тема 2. Данте Аліг'єрі. Раннє Відродження в італійській літературі. Творчість Ф. Петрарки. Дж. Боккаччо „Декамерон”.

Література Відродження у Нідерландах. Ренесанс у Франції (Ф.Рабле).

Данте Аліг'єрі. Ідейний зміст «Божественної комедії». Космографія та стиль «Божественної комедії». Данте – співець одухотвореного кохання («Божественна комедія»). Гуманізм епохи Відродження та орієнтація на античність.

Характерні риси епохи Відродження. Раннє Відродження в італійській літературі.

Петрарка – найславетніший лірик епохи Відродження. Життя і творчість Петрарки. Канцоньери Петрарки.

Дж. Боккаччо „Декамерон”.

Література Відродження у Нідерландах.

Література Відродження у Франції (Ф.Рабле).

Тема 3. Іспанська література епохи Сервантеса. Вільям Шекспір.

Іспанська література епохи М. де Сервантеса.

Вільям Шекспір. Сонети та поеми Шекспіра. Трагедії «Ромео і Джульєтта», «Гамлет», „Макбет”, «Клеопатра». Боротьба старого світовідчуття з новим у драмі "Ромео і Джульєтта". "Гамлет" Шекспіра та проблематика трагедії.

Кредит 5. Літературні системи в Західній Європі XVII ст. (ренесансний реалізм, бароко, класицизм).

Тема 4. Характеристика основних літературно-мистецьких напрямів XVII ст.

Література Іспанії. Драматургія: від Лопе де Веги до П.Кальдерона. Поезія.

Характеристика основних літературно-мистецьких напрямів XVII ст. Література Іспанії. Драматургія: від Лопе де Веги до П.Кальдерона (“золотий вік” іспанської драматургії; жанрово-тематичний спектр творів Лопе де Веги (“Фуєте Овехуна”, “Зірка Севільї”, “Собака на сні”) та П.Кальдерона де ла Барки (“Життя – це сон”)).

Поезія іспанського бароко: художній світ Л. де Гонгори-і-Арготе та Ф. де Кеведо-і-Вільєгаса (гонгоризм; “темний стиль”; концептизм).

Художня своєрідність круїтійського роману (поняття пікало; лінійна структура та біографічний принцип роману; Кеведо; Гевара).

Тема 6. Під стягом класицизму: французька література XVII ст. Драматургія (П.Корнель, Ж.Расин). Мольєр і Лафонтен: король комедії та король байки у Франції. Геній Дж. Мільтона в англійській і світовій літературі.

Французька література XVII ст. “Поетичне мистецтво” Н.Буало, “ієрархія жанрів”. Драматургія (П.Корнель – “Сід”, Ж.Расин – “Андромаха”; Мольєр).

“Стоактна комедія, втілена на світовій сцені”, та її автор [Лафонтен] (світогляд автора; новий етап у розвитку байки).

Розвиток німецької літератури в XVII ст. Поезія Опіца, Флемінга. Грифіус. Проза Гриммельсгаузена: “Симпліссимус”.

Кредит 3. XVIII ст.: література доби Просвітництва в Західній Європі.

Тема 6. XVIII століття – доба Просвітництва . Стан і тенденції західноєвропейського літературного процесу періоду (Англія, Франція).

Просвітництво в Англії. Стан і тенденції західноєвропейського літературного процесу. Творчість Д.Дефо в англійській літературі (просвітницький класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм; робінзонада). Перший просвітительський роман Д.Дефо “Робінзон Крузо”. Робінзонада у світовій літературі. Українські варіації.

Трактати і памфлети Дж.Свіфта. Філософсько-сатиричний роман Дж.Свіфта “Мандри Гуллівера”. Зріле Просвітництво та сентименталізм в Англії (Г.Філдинг і Л.Стерн).

Рококо та преромантизм (загальна характеристика; готичний роман, оссіанізм).

Зріле Просвітництво та сентименталізм в Англії (Г.Філдинг і Л.Стерн) (С.Річардсон, Т.Смоллет; «епос приватного життя», “роман великої дороги”; “подорож серця”). Аналіз роману Г.Філдинга “Історія Тома Джонса, знайди” (питання виховання й розвитку особистості в контексті доби): типологічні паралелі.

Поезія англійського сентименталізму. Р.Бернс (Дж.Томсон, Т.Грей, О.Голдсміт; народність поезії Р.Бернса, світоглядна система митця).

Драма Р.Б.Шерідана (сатирична комедія характерів, її художні принципи).

Французьке Просвітництво. Французька література у XVIII ст. Філософсько-художня творчість Вольтера і Д.Дідро. Ж.-Ж.Руссо та його теорія “природної людини”. Драматична трилогія П.О.К. де Бомарше (періоди французького Просвітництва; вольтер’янство; ірої-комічна сатирична антиклерикальна поема; філософська повість; руссоїзм; “природна людина”).

Творчість Вольтера і Д.Дідро в контексті французького Просвітництва.

«Енциклопедія наук, мистецтв і ремесел» як пам’ятка доби.

Філософські трактати Ж.-Ж.Руссо. “Еміль, або про виховання”. Французький роман I пол. XVIII ст. (роман характерів – А.Р.Лесаж, реально-психологічний – П. де Мариво, А.Ф.Прево, філософський роман-трактат).

Драматична трилогія П.О.К. де Бомарше “Севільський цирульник” – “Весілля Фігаро” – “Злочинна мати” (аналіз динаміки образів провідних дійових осіб трилогії).

Тема 7. Літературне життя Німеччини XVIII ст. та його найяскравіші представники.

Домінантність драматургії: Г.Е.Лессинг і Ф.Шиллер. Гете як титан.

Літературне життя Німеччини XVIII ст. та його найяскравіші представники. Домінування драматургії. Ф.Шиллер (література “бурі і натиску”; “веймарський класицизм”, „Вільгельм Телль”, „Розбійники”, „Підступність і кохання”).

Трактат Г.Е.Лессинга “Лаокоон” і його трагедія “Емілія Галотті”.

Гете (універсальний геній, його еволюція; “Страждання молодого Вертера”; “Фауст” і фаустіана). Порівняльний аналіз лірики Ф.Шиллера і Й.В.Гете; балади Ф.Шиллера “Рукавичка”, “Полікратів перстень”, “Кубок”, “Івікові лелеки”.

Ф.Шиллер та Й.В.Гете в Україні (переклади, дослідження) Час сентименталізму в європейській літературі, його “автори” та герої. Серед титанів. Й.В.Гете. Фауст. Світова фаустіана.

Кредит 8. Романтизм у німецькій, французькій та італійській літературі I пол. XIX ст.

Тема 1. Естетика німецького романтизму.

Романтизм у літературі I пол. XIX ст. Вступ (передумови виникнення і проблема періодизації романтизму; генетичний зв’язок із сентименталізмом і преромантизмом; філософські й естетичні засади, типологія романтизму; поняття «хвороби віку», “космічного песимізму”, романтичного двосвіту).

Динаміка розвитку та специфічні риси німецького романтизму (ієнська школа; Новаліс; Ф.Гельдерлін; гейдельберзький гурток; Г. фон Клейст; гротескно-фантастичний романтизм Е.Т.А. Гофмана; “нова казка”).

Романтизм як творчий метод і літературний напрям. Єнська школа: специфіка творчості провідних представників. Творчість Новаліса. Художні завоювання Ф.Гельдерліна Творчість і трагедія Г. фон Клейста (“Міхаель Кольхаас”, “Розбитий глечик”). Роман Е.Т.А. Гофмана “Життєві погляди kota Мурра”. Творчість Г.Гайне: “стовпи слави”. “Романтична” Франція I пол. XIX ст. (становлення й “молодість” літератури романтизму) (Ж. де Сталь; Ф.Р. де Шатобріан; А. де Ламартін; А. де Віньї). Творчість Ж. де Сталь Художній світ Ф.Р. де Шатобріана. Повість “Рене”. Художня спадщина А. де Ламартіна та А. де Віньї

Тема 2. Французька романтична література.

Романістика Жорж Санд Романтична драма В.Гюго «Ернані». Вічне мистецтво “старого Орфея” [В.Гюго]. Проза Жорж Санд («Ернані», “Собор Паризької Богоматері”, “Знедолені”, “93-й рік”, а також “Консуело” і “Графіня Рудольштадт”). Особливості італійського романтизму (У.Фосколо, Д.Леопарді).

Тема 3. Розвиток англійської романтичної літератури.

Англійський романтизм. Поети “озерної школи”. Творчість Дж.Г.Байрона (В.Вордсворт, С.Т.Колрідж і Р.Сауті (лейкисти); байронізм; поезія та “східні поеми” Дж.Г.Байрона тощо). Творчість В.Блейка Художня своєрідність “східних” поем Дж. Г. Байрона

Роман Дж.Г.Байрона “Дон-Жуан” (специфіка інтерпретації традиційного образу, проблематика й художня природа). Поема Дж.Г.Байрона “Паломництво Чайльд-Гарольда”. Шляхом англійських романтиків. П.Б.Шеллі. Всесвіт “шотландського чарівника” [Вальтера Скотта] (“Звільнений Прометей”; історичний роман; вальтерскоттівська романтична течія: особливості і школа; “Айвенго”, “Роб Рой”).

Творчість П.Б.Шеллі. Історичний роман Вальтера Скотта “Айвенго”. Романи Вальтера Скотта “Пертська красуня, або Валентинів день” та “Роб Рой” (особливості аналізу на макро- і мікрорівнях – стиль, нарація, образи, проблематика тощо).

Тема 4. Романтизм у польській літературі.

Своєрідність польського романтизму. Ю.Словацький (“Мазепа”). Творчість А.Міцкевича (поезії (зокрема, «Кримські сонети») та поеми; “Конрад Валленрод”, “Пан Тадеуш”, валленродизм). Поема А.Міцкевича “Дзяди”. У галереї “вічних образів”. Конрад Валленрод А.Міцкевича. Поезія Ю.Словацького. Поема А.Міцкевича “Пан Тадеуш” (історія створення, особливості художньої природи; “енциклопедичність” національного змісту поеми. Українська рецепція літератури польського романтизму

Тема 5. Американська література доби романтизму.

Американська література доби романтизму (В.Ірвінг, Дж.Ф.Купер, Е.А.По, Г.Лонгфелло, В.Вітмен). Е.А.По як теоретик літератури. Пенталогія Дж.Ф.Купера про Шкіряну Панчоку: “Останній з могікан” (структура, загальна характеристика образної системи роману, художні принципи автора). Жанр новели в літературі романтизму (Е.Т.А.Гофман, В.Ірвінг, Е.А.По. Художня спадщина Н.Готорна. Міфосвіт роману Г.Мелвілла “Мобі Дік”. Пісня про Гайавату” Г.Лонгфелло (джерела написання. Проблемно-тематичний комплекс твору; поняття міфологічно-легендарного національного епосу). Пантеїстичний світ В.Вітмена (аналіз збірки “Листя трави”).

Кредит 9. Розвиток реалізму в світовій літературі II половини XIX ст.

Тема 6. Розвиток реалізму в англомовній літературі XIX ст.

Реалізм у літературі II пол. XIX ст. Вступ (передумови виникнення і проблема періодизації; генетичний зв’язок; філософські й естетичні засади, типологія).

Динаміка розвитку та специфічні риси в національних літературах.

Характеристика основних літературно-мистецьких напрямів XIX ст. (романтизм, реалізм). Естетика реалізму. Реалізм і романтизм. Реалізм у живопису, графіці, музиці. Критичний характер реалістичного мистецтва. Новий підхід до зображення середовища і соціального характеру, розвиток типізації і індивідуалізації.

Естетика англійського критичного реалізму, його національні особливості. Вплив чартизму на літературу. Блискуча плеяда англійських романістів – Ч.Диккенс, У.Теккерей, Ш.Бронте, Е.Гаскел.

Творчість Ч.Диккенса. «Нариси Боза». Урбанізм. Гумор, сатира, іронія, гіпербола в романі «Посмертні записки Піквікського клубу». Твори 1830 – 1840рр. проблеми виховання та освіти в романі «Олівер Твіст», «Ніколас Нікльбі», «Крамниця старожитностей». Соціальні і моральні проблеми в романі «Домбі і син». Моральний конфлікт у романі. Романи 1850 – 1860рр. («Холодний дім», «Важкі часи»). Зміна реалістичної типізації.

В.Теккерей – великий сатирик Англії. «Книга снобів» та її ідейний та художній зв'язок з романом «Ярмарок марнославства». Ідейно-художня своєрідність роману «Ярмарок марнославства». Твори В.Теккерей 1850–1860 рр. («Історія Пенденіса», «Історія Генрі Едмонда», «Дені Дюваль»).

Тема 7. Розвиток французької реалістичної літератури.

Реалізм у Франції та особливості його розвитку. Письменники-романтики. Драматургія 30-40-х років. Сатиричний напрям пісень П.Ж. Беранже. Засоби розкриття сатиричного персонажу. Фредерік Стендаль. Естетичні принципи, зв'язок і полеміка з романтизмом. Серія книжок з мистецтва, дорожні нариси, твори філософсько-психологічного та публіцистичного характеру («Історія живопису в Італії», «Про любов», «Расін і Шекспір», «Прогулянки по Риму»).

Стендаль і романтизм. Реалістична розробка характерів і конфлікту в «Італійських хроніках» («Ваніна Ваніні», «Вікторія Аккорамбоні», «Абатиса із Кастро»). Соціально-психологічний роман «Червоне і чорне». Доля Жюльєна. Значення соціального середовища для формування характеру. Тема кохання. Особливості психологізму. Особливості реалізму Стендаля. Стендаль і світова література. Переклади українською мовою М.Рильського, В.Вражливого, Є.Старинкевича.

Творчість О. де Бальзака. Ранні романи: від предромантизму до реалізму. Роман «Шуани» – історичний пролог до циклу сучасних романів. Задум циклу «Людська комедія». Основні принципи творчості. Художня структура «Людської комедії». Зовнішній та внутрішній зв'язок. Художній світ. Художній простір. «Етюди про нрави». Композиційна структура роману «Батько Горіо». Тема загибелі безкорисливого почуття. Реалістична майстерність Бальзака. Соціальне тло новели «Гобсек» і засоби його художнього втілення. Образ Гобсека – філософське узагальнення доби. Драматургія Бальзака. Теми, ідеї, проблематика, конфлікт («Вотрен», «Мачуха», «Ділок»). Своєрідність літературного стилю Бальзака.

Творчість Проспера Меріме. Романтична тема в збірці «Гузла». Меріме і Пушкін. Драматургія. Історичні сюжети (драма «Жакерія», роман «Хроніка часів Карла IX»). Меріме і Україна. Нарис «Українські козаки та їхні останні гетьмани», есе «Богдан Хмельницький». Образ сильної особистості в новелістиці П.Меріме («Таманго», «Кармен», «Матео Фальконе»).

Тема 8. Реалістичні тенденції в російській літературі XIX ст.

Тенденції розвитку літератури середини та другої половини XIX ст.

Виникнення основних напрямів і течій, культурних тенденцій на межі XIX–XX століть. Виникнення ранніх форм натуралізму, символізму, імпресіонізму. Протиставлення романтизму і реалізму. Нова генерація письменників (Флобер, Бодлер, Гонкури, Еліот, Уїтмен та ін.) Теорія «мистецтво задля мистецтва». Т.Готье. Роман «Мадемуазель де Мопен». Група «Парнас».

Романтизм і реалізм в літературі США середини та другої половини XIX ст. (Г.Бічер-Стоу, Н.Готорн, Г.Мелвіл; романтична символіка, реалістичний конфлікт). Естетика Бодлера та її зв'язок з «Парнасом». Збірка «Квіти зла» і своєрідність реалізму Бодлера.

Г. Флобер. Філософські та естетичні погляди. Типизація та психологізм. Письменницька техніка. Розвиток бальзаківських традицій в романі Флобера «Виховання почуттів». Флобер і романтизм. Прихована полеміка з романтизмом в романі «Пані Боварі».

Кредит 10. Модернізм у світовій літературі кінця XIX – початку XX ст.

Тема 9. Розвиток французької літератури кін. XIX – поч. XX ст.

Особливості розвитку літератури Західної Європи і США межі XIX–XX століть.

Модернізм, передумови виникнення, філософська природа, течії, національна специфіка. Панестетизм, пантеїзм.

Натуралізм, експериментальна проза (брати Гонкури. Е.Золя, Гі де Мопассан). Символізм. Синкретизм мистецтв. Французька поезія (П.Верлен, А.Рембо, С.Малларме).

Імпресіонізм, експресіонізм. Сильова домінанта. Новелістика Гі де Мопассана.

Тема 10. Англійська література модернізму.

Творчість і філософія О.Вайлда як визначного представника англійського естетизму.

Новаторство модерністської п'єси. Б.Шоу, М.Метерлінк.

Літературна діяльність Г.Гауптмана, Т.Манна і Г.Манна.

Тема 11. Модернізм у літературі США.

Життєвий і творчий шлях О.Генрі. Роль його новел у формуванні реалістичної літератури США. Творчість М.Твена і її значення в історії американської і світової літератури. Своєрідність життєвого і творчого шляху Джека Лондона. Неоромантичні і реалістичні твори письменника та їхнє місце в історії зарубіжної літератури ХХ століття.

Тема 12. Розвиток російської літератури кін. ХІХ – поч. ХХ ст.

Особливості російського модернізму. О.Блок – поет російського символізму. Творчий метод А.Чехова, І.Буніна. В.Маяковський і футуризм.

Тема 13. Модернізм у літературах країн Скандинавії.

Скандинавський модернізм, його зв'язок зі слов'янськими авторами. Зріла творчість Г.Ібсена, „нова драма”. Кнут Гамсун.

Кредит 11. Французька література в період між двома світовими війнами

Тема 1. Філософський базис модернізму. Стильові розгалуження, течії та школи модернізму.

Г. Аполлінер – представник поезії модернізму.

Своєрідність творчості М.Пруста.

Естетичні домінанти мистецького доробку А. де Сент-Екзюпері.

Тема 2. Німецькомовна література в період між двома світовими війнами. Модерні тенденції в літературі Іспанії (на прикладі поезії Ф.Г.Лорки).

Епічний театр Бертольда Брехта.

Поетика новелістики С.Цвейга.

Проблематика творчості Ф.Кафки.

Риси модернізму в поезії Р.М.Рільке.

Федеріко Гарсія Лорка. Формування поетичного світосприйняття.

Кредит 12. Модернізм у романі Великобританії

Тема 3. Дж.Джойс – митець-новатор, творець модерністського роману .

Антиутопія у світовому контексті (О.Хакслі як автор антиутопії «Чудовий новий світ»; Дж.Орвелл «1984»).

Тема 4. Модерні тенденції в літературі США

Поетикальні домінанти творчості Е.Гемінгвея.

В.Фолкнер – літописець американського Півдня.

Ф.С.Фіцджеральд – літописець періоду джазу.

Кредит 13. Постмодернізм: Літературний процес другої половини ХХ – поч. ХХІ століття: світоглядні та художні орієнтири

1. **Тема 1.** Суспільно-політичні умови та ідейно-філософські чинники розгортання літературного процесу. Література Великобританії.

2. **Тема 2.** Французька література після 1945 року.

3. **Тема 3.** Метаморфози «американської мрії»: література США II пол. ХХ ст.

4. **Тема 4.** Німецькомовні літератори другої половини ХХ століття.

5. **Тема 5.** Особливості латиноамериканської, італійської та східної літератур.

Російська література (1918–1948 рр.).

Поетика творчості А.Ахматової. О.Блок – поет російського символізму. В.Маяковський – лідер російського футуризму. Поетикальні домінанти творчості М.Булгакова.

Основні тенденції розвитку зарубіжної літератури 50–90-х рр. ХХ ст. Література Франції (50–90 рр. ХХ ст.).

Основні тенденції розвитку зарубіжної літератури 50–90-х рр. ХХ ст. А.Камю. Саморух від “естетики абсурду” до “естетики бунту”. Особливості екзистенційного світогляду Ж.П.Сартра. Мистецький світ Франсуази Саган.

Англомовна та німецькомовна літератури (50–90 рр.)

Роман В.Голдінга як роман-притча. Жанрово-тематична палітра прози Дж.Д.Селінджера. Художні виміри творчості Г.Белля. Зображення Голокосту єврейського народу у “Фузі смерті” П.Целана.

Російська література (50–90 рр. ХХ ст.). Література Латинської Америки (50–90 рр. ХХ ст.).

Поетикальні домінанти оповідань О.Солженіцина “Мотронин двір” та «Один день Івана Денисовича». Поєднання традицій російської, західноєвропейської та американської літератури у

творчості В.Набокова (на матеріалі роману “Лоліта”). Органічне поєднання буденного й фантастичного як характерна риса “магічного реалізму” Г.Гарсія Маркеса. Синкретизм стильових модифікацій прози П.Коельо.

Драматургія (50 – 90 pp. XX ст.). Японська література (50 – 90 pp. XX ст.).

Театр абсурду Е.Йонеску. Голомоза співачка. Носороги. Ф.Дюрренматт. Специфіка драматичного мислення. Система мотивів та їх функції у п'єсах М.Фріша. Я.Кавабата – виразник суті японського мислення. Абе Кобо: поєднання національного й універсального.

Загальна характеристика постмодерної доби.

Постмодернізм як один з найзначніших напрямів мистецтва кінця XX початку XXI ст. Філософсько-естетичні засади постмодернізму та їх вияв у художній літературі (на матеріалі творчості Х.Л.Борхеса.

Англомовний та німецькомовний літературний постмодернізм.

Ігровий чинник у творчості Дж.Фаулза. Формально-композиційне та мовне вирішення роману Е.Берджеса “Механічний апельсин”. Т.Моррісон та американська літературна свідомість. Дж.Барт як теоретик постмодернізму.

Особливості критичної рецепції творчості Е.Слінек. Постмодерністська ситуація зникнення книги та її автора в романі К.Рансмайра “Останній світ”. Схрещення елементів класичної та масової літератури в романі П.Зюскінда «Парфумер...».

Італійська та французька постмодерні літератури.

У.Еко – представник літератури постмодернізму. Особливості творчої реалізації І.Кальвіно.

Автобіографічні аспекти творчості Ф.Бегбеде. Проблеми романістики М.Уельбека.

Ситуація постмодерну в російській, центральноєвропейській та японській літературах.

Інтелектуально-філософська лірика Й.Бродського. Поема Вен. Єрофеева “Москва-Петушки” як зразок російської постмодерної літератури. Поетика романістики В.Пелевіна. Особливості поетики М.Павича. Мілан Кундера: поєднання естетичних пошуків та літературознавчих теоретизувань. Жанрово-стильові домінанти творчості Х.Мураками. Творчість К.Ое і традиції світової літератури.

3. Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Гурдуз А.І., Ружевич Т.М. Зарубіжна література XVII–XVIII ст.: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Гліон, 2007. 88 с. (15 прим. у бібл.).
2. Гурдуз А.І. Античний міф очима Кортасара і Борхеса (на матеріалі творів „Царі” і „Дім Астеріона”). *Зарубіжна література в школах України*. Київ, 2007. № 8. С. 41-43.
3. Гурдуз А.І. Літературна мінотавріана XX - початку XXI ст. *Зарубіжна література в школах України*. Київ, 2009. № 1. С. 13-17; № 6. С. 51-56.
- 4.
5. Гурдуз А., Косенчук О. Дон Кіхот і донкіхотство: сучасний український погляд і варіація. *Література. Фольклор. Проблеми поетики* : зб. наук. пр. Вип. 24. Ч. 1 / редкол. : А.В.Козлов (відп. ред.) та ін. Київ : Акцент, 2006. С. 379-387.
6. Гурдуз А.І., Здоренко К.І. Шляхи Франкенштейна: творчий діалог Брайана Олдісса – Мері Шеллі. *Новітня філологія*. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. П. Могили, 2007. № 7. С. 138-145.
7. Гурдуз А. Повість Олексія Грякалова „Смерть єдинорога” в контексті інтерпретацій легендарно-міфологічного образу. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер.: Філологічні науки: (літературознавство)*: зб. наук. пр. / за ред. О.С.Філатової. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2016. Вип. 1 (17). Травень. С. 86–91.
8. Гурдуз А.І. Трансформації франкенштейніани початку XXI століття: фентезійний акцент. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*: зб. наук. праць; гол. ред. С. І. Ковпик. Кривий Ріг: Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2016. Вип. 7.
9. Гурдуз А.І., Альбещенко І.С. Міфопоетична парадигма в трилогії Сьюзен Коллінз „Голодні ігри”. *Studia methodologica* / Тернопіл. нац. пед. ун-т імені В.Гнатюка. Тернопіль: РВВ ТНПУ імені В.Гнатюка, 2014. Вип. 37. С. 143-148.
10. Гурдуз А.І., Чорна О.Б. Принципи трансформації легендарно-міфологічних структур в

- англійській прозі початку ХХІ століття : (романи Стела Павлоу). *Новітня філологія*. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П.Могили, 2012. № 41. С. 123-130.
11. Гурдуз А.И., Кульменко Н.П. Трансформация дракулианы: тенденции и закономерности. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. Одеса, 2015. Вип. 19. Т. 1. С. 176–178.
 12. Гурдуз А.І. Літературно-мистецька вампіріада другої половини ХХ – першого десятиліття ХХІ століть: інтрига переосмислення. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського: зб. наук. праць. Серія „Філологічні науки” / за ред. В.Д.Будака, М.І.Майстренко*. Миколаїв: МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2013. Вип. 4.12 (96). С. 63-71.
 13. Гурдуз А.І. Мешап-проза: історія гри з історією. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського: зб. наук. праць. Серія „Філологічні науки” / за ред. В.Д.Будака, М.І.Майстренко*. Миколаїв : МНУ імені В.О.Сухомлинського, 2013. Вип. 4.11 (90). С. 44–48.
 14. Гурдуз А. І., Малюта К.І. Типологія міфопоетики романів Томаса Гарді і Джойс Керол Оутс. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: наук. зб. Серія: Філологія / гол. ред. серії І. В. Ступак*. Одеса ; Херсон: Вид. дім „Гельветика”, 2017. Вип. 28. С. 152–154.
 15. Гурдуз А. Роман Хелен Уекер «Голем і джин» і криза міфотворчості перших десятиліть ХХІ століття. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер.: Філологічні науки: (літературознавство): зб. наук. пр. / за ред. О. С. Філатової*. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2017. Жовтень. Вип. 2 (20). С. 74–77.
 16. Гурдуз А.І. Трилогія Ренсома Риггза про дивних дітей і криза міфотворчості початку ХХІ століття. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність: зб. наук. пр.; гол. ред. С. І. Ковпик*. Кривий Ріг: Держ. вищий навч. заклад „Криворізький держ. пед. ун-т”, 2017. Вип. 9. С. 52–61.
 17. Гурдуз А.І. Трансформації франкенштейніани початку ХХІ століття: фентезійний акцент. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність: зб. наук. пр.; гол. ред. С. І. Ковпик*. Кривий Ріг : Держ. вищий навч. заклад „Криворізький національний університет”, 2016. Вип. 7. С. 42–51.
 18. Гурдуз А. Принципи міфопоетики трилогії Ренсома Риггза про дивних дітей. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер.: Філологічні науки : (літературознавство): зб. наук. пр. / за ред. О. С. Філатової*. Миколаїв : МНУ ім. В. О. Сухомлинського, 2017. Квітень. Вип. 1 (19). С. 80–84. **(Фахове видання)**
 19. Гурдуз А. И. Авторская мифология в литературно-художественном процессе начала ХХІ века: Франкенштейн. *Спадщина Скарыны: да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання: зб. навук. арт. : у 2 ч. / рэдкал.: А. М. Ермакова (гал. рэд.) [і інш] ; М-ва адукацыі Рэспублікі Беларусь, Гомельскі дзярж. ун-т імя Ф. Скарыны*. Гомель: ГДУ імя Ф. Скарыны. Ч. 1. С. 75–79.

Базова

1. Андреев Л.Г., Козлова Н.П., Косиков Г.К. История французской литературы: Учеб. для филол. спец. вузов. Москва: Высш. шк., 1987. 543 с.
2. Аникин Г.В., Михальская Н.П. История английской литературы. Москва, 1985.
3. Аникст А.А. История учений о драме: история драмы на Западе в первой половине XIX века. Эпоха романтизма. Москва, 1980.
4. Анпеткова-Шарова Г.Г., Чекалова Е.И. Античная литература. Ленинград., 1989.
5. Антична література: Хрестоматія. Київ: ЦНЛ, 2006. 956 с.
6. Античная литература / под ред. Тахо-Годи А.А. Москва, 1986.
7. Берковский Н.Я. Романтизм в Германии. Санкт-Петербург: Азбука-классика, 2001. 512 с.
8. Гиленсон Б.А. Античная литература. Древний Рим. Москва, 2001.
9. Гиривенко А.Н. Немецкая литература от древности до наших дней. Москва:Флинта: Наука, 2003.
10. Грейвс Р. Мифы древней Греции; пер. с англ. К.П. Лукьяненко; под ред. и с послесл. А.А. Тахо-Годи. Москва: Прогресс, 1992. 624 с.

11. Давиденко Г., Стрельчук Г., Гричаник Н. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 504 с.
12. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навчальний посібник. Київ, 2007.
13. Давиденко Г.Й., Чайка О.М. Історія зарубіжної літератури ХІХ ст. Київ, 2007. 518с.
14. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття: навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. Київ: Довіра, 2002. – 318 с.
15. Зарубежная литература XIX века: практикум / отв. ред. В.А. Луков. Москва, 2002.
16. Зарубежная литература XX века: Практикум / сост. и общ. ред. Н.П.Михальской и Л.В. Дудовой. 2-е изд. Москва: Флинта: Наука, 2002. 416 с.
17. Зарубежная литература XX века: Учебник для вузов / Л.Г.Андреев, А.В.Карельский, Н.С.Павлова и др., под ред. Л.Г.Андреева. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Высш. шк.; изд. цент “Академия”, 2000. 559 с.
18. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження / за ред. Ф.І.Прокаєва. Київ, 1994.
19. Игнатов И.И. Испанский театр XVII-XVIII вв. Москва, 1979.
20. История всемирной литературы: в 9 т. Москва, 1984-1995. Т. 1-9.
21. История западноевропейской литературы XIX века: Франция, Италия, Испания, Бельгия: Учебник для студентов ВУЗов / под ред. Т.В.Соколовой. 2-е изд. Москва: Высш. школа, 2003. 357 с.
22. История зарубежной литературы XIX века: учеб. / под ред. Е.М.Апенко. Москва: Проспект, 2001. 413 с.
23. История зарубежной литературы XIX века: учеб. для вузов / под ред. Н.А.Соловьевой. Москва: Высш. школа: Академия, 2000. 558 с.
24. История зарубежной литературы XIX в. / под ред. Я.Н.Засурского и С.В.Тураева. Москва, 1982.
25. История зарубежной литературы XIX в.: в 2 ч. / Н.П.Михальская, В.А.Луков, А.А.Завьялова и др.; под ред. Н.П.Михальской. Москва, 1991. Ч. 1-2
26. История литературы США: в 3 т. Москва: Наследие, 1997-2000. Т. 1-3.
27. Ковбасенко Ю. І. Антична література: навч. посіб. 2-ге вид., розшир. та доповн. Київ: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2012.
28. Кун М.А. Легенди і міфи Стародавньої Греції. Київ: Мистецтво, 1996. 480 с.
29. Література Англії. ХХ століття: навч. посібник / К.О.Шахова, Н.Ю.Жлуктенко, С.Д.Павличко та ін.; за ред. К.О.Шахової. Київ: Либідь, 1993. 400 с.
30. Луков В.А. История литературы: Зарубежная литература от истоков до наших дней. Москва, 2003.
31. Лукьянец И.В. Французский роман второй половины XVIII в.: (Автор, герой, сюжет). Санкт-Петербург, 1999.
32. Мальчукова Т.Г. Античность и мы. Петрозаводськ: Карелия, 1991.
33. Михальская Н.П., Аникин Г.В. История английской литературы: Учеб. для гуманитар. фак. вузов. Москва: Академия, 1998. 516 с.
34. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література ХІХ ст.: Доба романтизму: Підруч. Тернопіль: Навч. книга - Богдан, 2001. 416 с.
35. Павличко С. Философская поэзия американского романтизма: Эмерсон, Уитмен, Дикинсон. Київ: Наук. думка, 1988. 227 с.
36. Пашенко В.І., Пашенко Н.І. Антична література. Київ: Либідь, 2001.
37. Підлісна Г.Н. Антична література. Київ: Вища школа, 1992.
38. Прокаєв Ф.І. Зарубіжна література ранніх епох. Київ: Вища школа, 1994.
39. Прокаєв Ф.І., Кубинський Б.В., Долгунов І.В. Зарубіжна література. Київ, 1987.
40. Рада І.М. Американський романтизм у літературі та живописі: навч. посібник для студ.-філологів і вчителів зарубіжної літ-ри. Миколаїв: МННЦ ОНУ ім. І.Мечникова; Одеса: Тов. Від, 2001. 122 с.
41. Радциг С.И. История древнегреческой литературы. Москва, 1982.
42. Содомора А. Жива античність. Київ: Молодь, 1983.

43. Тронский И.М. История античной литературы. Москва: Высшая школа, 1983.
44. Храповицкая Г.Н., Коровин А.В. История зарубежной литературы: Западноевропейский и американский романтизм: учеб. пособие для вузов. Москва: Флинта: Наука, 2002. 406 с.
45. Штейн А.Л., Черневич М.Н., Яхонтова М.А. История французской литературы. Москва, 1988.
46. Шумкова Т.Л. Зарубежная и русская литература XIX века. Романтизм: учеб. пособие. Москва: Флинта: Наука, 2002. 237 с.

Додаткова література

1. Адмони В.Г. Генрик Ибсен. Очерк творчества. Москва, 1989.
2. Аллен Г. Эдгар По. Москва, 1992.
3. Анастасьев М. Етюди про американську літературу. *Вікно в світ*. 1999. № 4. С. 6-110.
4. Англійська балада як улюблений жанр романтиків. *Дзвін*. 2000. № 7. С. 129-136.
5. Андреев Л.Г. Импрессионизм. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1980. 250 с.
6. Андрие Р. Стендаль, или Бал-маскарад: пер. с фр. Москва, 1985.
7. Аникст А.А. Гете «Фауст». От замысла к свершению. Москва, 1983.
8. Аникст А.А. Творческий путь Гете. Москва, 1986.
9. Античний театр / укл. В.І. Пащенко. Київ, 2001.
10. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. 2-е вид., доп. Львів: Літопис, 2001. 832 с.
11. Арістотель. Поетика / Арістотель ; пер. Й. Кобів і Ю. Мушак. *Античні поетики. Арістотель. Поетика. Псевдо-Лонгін. Про високе. Горацій. Про поетичне мистецтво*. Київ: Грамота, 2007. С. 27–64.
12. Білецький О. Жорж Санд. *Всесвіт*. 1984. № 11. С.150-160.
13. Блок Марк. Апология истории. Москва, 1986.
14. Варнеке Б.В. История античного театра, М. – Л., 1940.
15. Вахрушев С.В. Творчество Теккерея. Саратов, 1984.
16. Вервес Г. Адам Міцкевич: Життя і творчість. Київ, 1979.
17. Верцман И. Жан-Жак Руссо. Москва, 1985.
18. Виндельбанд В. Платон. Киев: Днипро, 1993. 176 с.
19. Гиленсон Б.А. История зарубежной литературы конца XIX – начала XX века. 2 изд. Москва, 2008.
20. Грандель Ф. Бомарше: пер. с франц. Москва: Книга, 1985.
21. Грановский Т.Н. Лекции по истории средневековья. Москва, 1987.
22. Грешных В.И. Ранний немецкий романтизм: фрагментарный стиль мышления. Ленинград: Изд-во ЛГУ, 1991. 144 с.
23. Гулыга А.В. Лессинг и проблемы метода. Гулыга А.В. *Путиами Фауста: Этюды гуманиста*. Москва: Сов. писатель, 1987.
24. Давньогрецька трагедія. Київ: Дніпро, 1981. 232 с.
25. Давня римська література : в 2 кн. Київ: Грамота, 2000. 472 с.
26. Давня римська поезія в українських перекладах і переспівах. Львів: Світ, 2000. 328 с.
27. Золоте руно. Зібрання перекладів античних поетів. Київ: Веселка, 1985.
28. Дайчес Д. Сэр Вальтер Скотт и его мир: пер. с англ. Москва, 1987.
29. Дьяконова Н. Поэтические портреты Шелли. Филологические науки. 1989. № 1. С.19-23
30. Забабурова Н.В. Стендаль и проблемы психологического анализа. Ростов-на-Дону, 1982.
31. Зарубежная литература конца XIX – начала XX века / под ред. В.М.Толмачева. Москва, 2003.
32. Зарубежные писатели: Биобиблиографический словарь: в 2 ч. / под ред. Н.П.Михальской. Москва, 1997.
33. Зарубіжна драма ХХ сторіччя (укл. Є.В.Волощук). Київ: Навчальна книга, 2003. 319 с.
34. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник: в 2 т. / за ред. Н.Михальської та Б.Щавурського. Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2005.
35. Затонский Д.В. Европейский реализм XIX в. Линии и лики. Киев, 1984.
36. Зверев А.М. Американский романтизм. *История литературы США. Т.2. Литература эпохи романтизма*. Москва: Наследие, 1999. С.13-51.
37. Зорівчак Р. Генрі Лонгфелло українською мовою: (До 100-річчя від дня смерті поета). *Всесвіт*. 1982. № 3. С.148-149.

38. Ільницький М. Іван Франко й Адам Міцкевич: до проблеми валленродизму. *Дивослово*. 1999. № 6. С.2-5.
39. Кадышев В.С. Расин. Москва: Наука, 1990.
40. Ковалёв Ю.В. Эдгар Аллан По: новелист и поэт. Москва, 1984.
41. Ковалева Т.В. и др. История зарубежной литературы (Вторая половина XIX – начало XX века). Минск, 1997.
42. Конради К.О. Гете. Жизнь и творчество. Т. 1-2. Москва, 1987.
43. Корнилова Е.Н. Особенности мифологического мышления в описательной лирике П.Б.Шелли *Вестник МГУ. Сер.9 Филология*. 2005. № 6. С.71-86.
44. Крементуло В. “Пан Тадеуш” Адама Міцкевича – національна епопея польської літератури. *Всесвітня література та культура*. 2004. № 10. С.11-15.
45. Кривцова Т. Наполеон та Жюльєн (за романом Стендаля «Червоне і чорне»). Київ, 1993.
46. Лисенко Н. Юліуш Словацький і Євген Маланюк. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2000. № 3. С.47-55.
47. Лисенко О. Формально-змістове порівняння сонетів Лесі Українки та Адама Міцкевича. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2003. № 6. С. 12-14.
48. Литературные манифесты западноевропейских романтиков / сост. А.Дмитриев. Москва: Изд-во МГУ, 1980. 683 с.
49. Лімборський І. Психологія героя романтизму і новела Гофмана “Золотий горнель”. *Всесвітня література та культура*. 2004. № 7. С.43-45.
50. Лімборський І.В. На підступах до романтичного типу художнього мислення: преромантизм в європейських літературах. *Укр. літ. в загальноосв. школі*. 2004. № 1. С.53-56.
51. Лісовий І. Античний світ у термінах, іменах і назвах. Київ, 1988.
52. Літвінець М. Адам Міцкевич в одежі українського слова. *Зарубіжна література (“П.В.”)*. 2002. №41. С.11.
53. Луков В.А. Проспер Мериме. Москва, 1983.
54. Мегела І.П. Історія римської літератури: моногр. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. 320 с.
55. Мегела І. Елліністична поезія. Антологія. Київ: Видавець Карпенко В.П., 2007. 380 с.
56. Мегела І., Левко О. Давньогрецька класична лірика. Антологія. Київ: Арістей, 2006. 400 с.
57. Мегела І. У світі вічних образів. Київ: Видавець Карпенко В.М., 2008. 392 с.
58. Михед Т.В., Якубіна Ю.В. Антична література. Греція. Рим: хрестоматія. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 952 с.
59. Михальская Н.П. Чарльз Диккенс. Москва, 1983.
60. Морева-Вулих Н.В. Римський класицизм: творчество Вергилия, лирика Горация / Н. В. Морева-Вулих. Санкт -Петербург: Акад. проект, 2000. 270 с.
61. Моруа А. Жорж Санд: пер. с франц. Смоленск: Русич, 1999. 360 с.
62. Моруа А. Литературные портреты. Киев, 1983.
63. Наливайко Д. Гельдербезький гурток романтиків. *Вікно в світ*. 1999. № 1. С.93-99.
64. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили. Киев, 1985. 364 с.
65. Наливайко Д. Ієнський гурток романтиків. *Вікно в світ*. 1999. № 1. С.115-118.
66. Наливайко Д. Німецький романтизм. *Вікно в світ*. 1999. № 1. С. 90-93.
67. Наливайко Д. Французький символізм як зміна метамови європейської поезії. *Слово і час*. 1998, № 8.
68. Овруцька І.М. Стендаль. Життя і творчість. Київ, 1983.
69. Павличко Д. Український патріотизм Юліуша Словацького. *Сучасність*. 2002. № 10. С.124-137.
70. Павличко Д. Юліуш Словацький і Україна. *Урок української*. 2001. № 7. С.50-52.
71. Пирсон Х. Вальтер Скотт. Москва, 1983.
72. Потопахіна Л.І. Стендаль «Червоне і чорне». Київ, 1996.
73. Радишевський Р.П. Юліуш Словацький: Життя і творчість. Київ: Дніпро, 1985. 207с.
74. Радциг С.И. История древнегреческой литературы. Москва, 1982.
75. Рильський М. Адам Міцкевич. *Твори: в 20 т.* Київ, 1986. Т.14. С.238-256.
76. Роджерс П. Генри Филдинг: Биография. пер. с англ. Москва: Радуга, 1984.

77. Романтизм и реализм в литературных взаимодействиях / под ред. И.З.Нуруллина. Казань, 1982.
78. Романюк І. На творчих перехрестях: І.Франко та Ю.Словацький. *Дзвін*. 2000. № 5-6. С.155-158.
79. Ронгонен Л.И. Генри У.Лонгфелло и его поэма “Песнь о Гайавате”: Учеб. пособие для студ. пед. ин-тов. Москва: Высш. школа, 1982. 96 с.
80. Ружеви́ч Т.М., Ружеви́ч Я.І. Романтичні герої Фенімора Купера. *Зарубіжна література в школах України*. 2005. № 12. С.52-55.
81. Свердлов М. Романтический гротеск: Гофман. *Литература*. 2004. № 4. С.6-8.
82. Соколянський М.Г. Оскар Уайльд. Очерк творчества. Киев –Одесса, 1990.
83. Соловьёва Н.А. У истоков английского романтизма. Москва: Изд-во МГУ, 1988. 230 с.
84. Стриха М. Американський класик (Е.По) та українські перекладачі. *Всесвіт*. 1998. №7. С. 132–133.
85. Теккерей в воспоминаниях современников. Москва, 1990.
86. Ткачук О.М. Наратологічний словник. Тернопіль: Астон, 2002. 173 с.
87. Трапезникова Н.С. Романтизм Жорж Санд: (Проблема взаимосвязи романтизма и реализма во французской литературе XIX в.). Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1976. 184 с.
88. Трыков В.П. Зарубежная литература конца XIX – начала XX века. Практикум. Москва, 2001.
89. Уліщенко В. В. Зарубіжна проза XX століття в школі: Філософія модернізму та постмодернізму, біографії письменників, методика аналізу художніх творів. Харків: Світ дитинства, 2002. 249 с.
90. Урнов Д.М. Дефо. Москва, 1987.
91. Урнов М.В. Вехи традиции в английской литературе. Москва, 1986.
92. Фёдоров А.А. Томас Манн. Москва, 1981.
93. Фрестье Ж. Проспер Мериме. Москва, 1987.
94. Художественный мир Гофмана. Москва, 1982.
95. Черкаський В. Митець відчув митця: До 175-річчя з дня народження Г.Лонгфелло. *Дніпро*. 1982. № 2. С.124-126.
96. Честертон Г. Чарльз Диккенс. Москва, 1982.
97. Шах-Майстренко М.І. Шевченко і антична література / М.І. Шах-Майстренко. Київ: Фахівець, 1999. 293 с.

Довідкова література

1. Антична література: довідник / за ред. С.В.Семчинського. Київ: Либідь, 1993.
2. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
3. Литературная энциклопедия терминов и понятий / сост. и гл. ред. А.Н.Николюкин. Москва, 2001.
4. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І.Ковалів]. Т.1. Київ: Академія, 2007. 608 с.
5. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І.Ковалів]. Т. 2. К.: Академія, 2007. 624 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т.Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. Київ: ВЦ “Академія”, 1997. 752 с.

Електронні ресурси

1. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади): <http://ae-lib.narod.ru>
2. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
3. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
4. Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>

Інформаційні ресурси

1. Посилання на сайт викладача: http://philology.mdu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/Gurduza_A_Sayt_Kompl_Svit_lit_.pdf
2. Підручники:
 1. Давиденко Г., Стрельчук Г., Гричаник Н. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 504 с. (7 прим. у бібл.)
 2. Історія зарубіжної літератури XX ст.: навч. посіб. / В.І.Кузьменко, О.О.Грачківська, М.В.Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 496 с. (3 прим. у бібл.)
3. Електронні підручники, статті:

- Гурдуз А. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській “прозі про землю” кінця XIX - першої третини XX ст. Миколаїв: вид-во МДГУ ім. П.Могили, 2008. 216 с. URL : <http://lib.chdu.edu.ua/index.php?m=9&b=20>.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання: контрольні роботи (КР): усні / письмові, відкриті / закриті, комбіновані тестові завдання тощо; усне й письмове опитування, підготовка доповідей, захист рефератів.